

Hergé: «Tintin c'est moi»

El passat vint-i-sis de setembre se celebraven els quaranta anys de l'edició de la revista *Tintín*. Un nom ja mític en el món dels còmics, com el del seu autor, Georges Remi, àlies Hergé.

Carles Gàmez

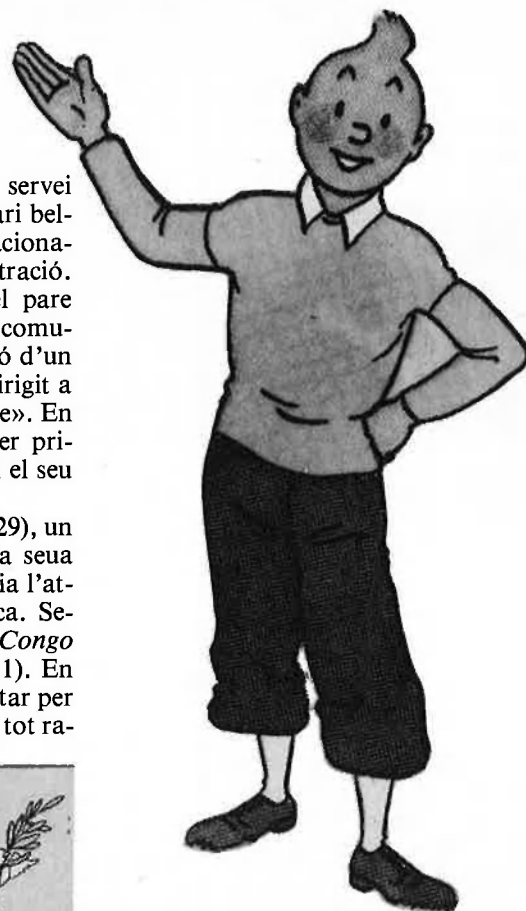
Tintin, de nou entre nosaltres. Fa dos anys celebraven la seua visita a la Fundació Miró amb l'exposició «El museu imaginari de Tintin». Una mostra que fou rebuda amb «divisió d'opinions» i una sèrie de manifestos en pro i contra de l'exposició que van firmar intel·lectuals i dibuixants de tot l'estat.

Un any abans, el quatre de març de 1983, desapareixia el seu creador, Georges Remi, àlies Hergé, a l'edat de setanta-cinc anys. Llavors, Tintin comptava ja cinquanta-quatre anys d'existència.

Georges Remi «Hergé» va néixer a Etterbeek, prop de Brussel·les, en un

d'un *boy-scout*. En acabar el servei militar, Hergé treballa en el diari belga *Le XX Siècle* en faenes relacionades amb la fotografia i la il·lustració. Aquest diari estava dirigit pel pare Norbert Wallez, furibund anticomunista, que li encarregarà l'edició d'un suplement setmanal il·lustrat dirigit a la joventut, «Le Petit Vingtième». En les seues pàgines apareixerà per primera volta la figura de Tintin i el seu inseparable *fox-terrier*, Milú.

Tintin al país dels soviets (1929), un pamflet anticomunista, seria la seua primera aventura, on es reflectia l'atmosfera antibolxevic de l'època. Seguirien aquest títol *Tintin al Congo* (1930) i *Tintin a Amèrica* (1931). En el primer, Hergé es deixarà portar per un cert aire paternalista, i fins i tot ra-

Tintin: «el regne de l'amistat viril».

pintor que, a banda de donar nom al protagonista d'*El Lotus blau* i *Tintin al Tíbet*, li farà prendre consciència i «descobrir» una civilització del tot ignorada per ell. «A partir d'aquell moment —confessaria Hergé— em vaig posar a investigar i buscar documentació, a interessar-me vertaderament per la gent i pels països cap als quals jo enviava Tintin, per honestedat envers aquells que em llegien.»

Les aventures de Tintin es multipliquen, amb nous títols, *L'Orella escapçada* (1937), *L'illa negra* (1938), *El ceptre d'Ottokar* (1939). Durant els anys de la guerra, Hergé treballa en el diari col·laboracionista *Le Soir*. Rebrà crítiques per la seua participació en aquest diari; mentrestant, la censura alemanya prohibia *L'illa negra*, per anglòfila, i *Tintin a Amèrica*, pel seu títol.

El cranc de les pinces d'or (1940), anteriorment havia deixat inacabat *Tintin al país de l'or negra*, marca la irrupció del capità Haddock, vell llop de mar, amant del whisky i el tabac en pipa, a partir d'ara es convertirà en

ambient catòlic i burgès. En la seua joventut militaria en la federació de *scouts* catòlics. Fou precisament en les pàgines de *Le Boy-Scout Belga* on apareixia la seua primera sèrie il·lustrada, «Totor, C.P. des Hanneçons», el 1926. Aquestes aventures de Totor serien un clar precedent de Tintin.

Com declararia Hergé, Tintin venia a ser una espècie de germà petit de Totor, un Totor convertit en periodista, però conservant sempre l'ànima

cista, que en posteriors edicions intentarà corregir. *Els cigars del Faraó* (1932) i *El Lotus blau* (1934) assenyalen un canvi profund en la seua trajectòria. Durant la preparació d'aquesta última, Hergé va rebre la carta del capellà dels estudiants xinesos de Lovaina, en la qual l'advertien dels perills de caure en una visió massa tòpica de la civilització xinesa. Per mitjà d'aquest capellà, Hergé farà amistat amb Tchang Tchong-Jen, dibuixant i

un altre company inseparable de Tintín.

A l'irritable capità s'uniran nous personatges: el distret professor Tornasol, (*El tresor de Rackham el Roig*); la incommensurable cantant d'òpera, Bianca Castafiore, espècie de Mary Santpere de la Scala de Milà; els comissaris Dupont i Dupond, etcètera. *L'estel misteriós* i *El secret de l'unicorn* (1942), es publiquen per primera volta en color. Hergé crea els seus propis estudis, on jugarà un paper capital el dibuixant Edgar Pierre Jacob, que donarà als dibuixos, tant en l'ambientació com en el color, un tractament molt acurat.

L'imperi Tintín fou creixent. El final de la guerra suposaria un període d'aïllament per a Hergé, acusat de col·laboracionista. El 1946 torna a aparèixer amb el setmanari infantil «Tintín». El boom Tintín era ja imparable. En 1948 ix una edició francesa del setmanari i augmenta el tiratge dels àlbums al milió. *Les set boles de cristall*, *El temple del sol*, *Objectiu: la lluna*, *Hem caminat damunt la lluna...* El 1969, per encàrrec de la revista *Paris-Match*, Hergé realitzaria una tira documental sobre l'arribada a la lluna de l'Apolo Xi. *Tintín i els «pícaros»* va ser el seu àlbum pòstum, el 1976. Tintín canviava els seus pantalons de golf per uns *blue jeans*. Hergé deixava escrits vint-i-tres episodis de Tintín, més de seixanta milions d'àlbums venuts, traduïts a trenta-dues llengües i un heroi llegendari, objecte de tesis doctorals i estudis sociològics. Per al filòsof i historiador Michel Serres, «Hergé és l'autor que més ha marcat la cultura contemporània, reflectint tots els interessos del nostre segle: els científics, l'interès pels viatges, l'aventura, el descobriment...»

Aquest reporter amb tupé —per a De Gaulle, el seu únic vertader rival— coneixiria també l'aventura del cine-

ma. El 1960, amb direcció d'André Barret i Jean-Jacques Vierne, i protagonitzat per Jean Pierre Talbot es realitzava *Tintín y el toisón de oro*. Talbot era un jove instructor de natació, desobert en la platja d'Ostende, amb notables similituds físiques amb l'heroi gràfic. Georges Wilson, el monstre sagrat de l'escena francesa, encarnaria el capità Haddock. A aquest film seguiria una altra aventura amb personatges «reals», *Tintín y las naranjas azules*. Fou rodada en gran part en paisatges valencians, amb un fort to humanista. Les aventures animades de Tintín veurien per primera volta la llum en la televisió a partir de 1959. El 1969 es realitzava el primer llarg-metratge amb *El templo del sol*. Tres anys després, eixia una nova aventura filmica, *Tintín y el lago de los tiburones*. Darrerament ens arribaven les notícies de l'adquisició pel rei Midas-Spielberg dels drets de diversos àlbums de la sèrie, de cara a la seua transposició cinematogràfica.

Molt s'ha parlat de la influència d'Hergé en la creació de l'anomenada «Escola franco-belga» a partir de la postguerra mundial. Els noms d'un E. P. Jacobs (*Les aventures de Blake i Mortimer*) i Jacques Martin (*Alix*) contribuiran al seu prestigi. En els últims anys, una sèrie d'autors representatius de l'avantguarda del còmic s'han erigit en els seus hereus estilístics. Són els dissenyadors de «la història de línia clara»: Jacques Tardi, Jean-Louis Flocc, Yves Chaland, Serge Clerc, o ací, els exemples —discutits per ells mateixos— d'un Sento o un Daniel Torres.

Hergé, «un home d'ordre», com li agradava definir-se, veuria com el seu heroi, el qual havia creat com una pila de virtuts, era acusat en un article d'homosexual, per

la seua amistat «sospitosa» amb el capità Haddock o de zoofílic, a causa de Milú... Sobre les acusacions de misogínia, Hergé es defensarà: «És cert que trac poques dones, però no es per misogínia. No, senzillament, per a mi, la dona no té cap paper en un món com el de Tintín: és el regne de l'amistat viril, i aquesta no té res d'equivoca. Si jo cree un personatge de nena guapa, quin paper representaria en aquest món, on tots els éssers són caricatures! Estime massa la dona per a caricaturar-la».

Tintín no arribarà al nostre país fins a la dècada dels seixanta, quan comença a ser editat en les diferents llengües de l'estat. Malgrat que Tintín mai no va travessar els Pirineus, gràcies a l'exposició de la Fundació Miró, celebrada fa dos anys, aquest deute quedava saldat. Ara, quan es compleix un altre aniversari, la mort d'un altre belga universal, Jacques Brel, el nostre record per als habitants meravellosos del castell de Moulinsart. □

